

виобленню певних етапів принципів чи стандартів що закріплюють особливе місце і значення людини в суспільстві, а отже повсюдне визнання та захист людської гідності, прав і свобод людини.

Список використаних джерел:

1. Стаття «Співвідношення міжнародного і внутрішньодержавного права»: Режим доступу: http://uareferat.com/%D0%A1%D0%BF%D1%96%D0%B2%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D1%88%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%BC%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D1%96_%D0%B2%D0%BD%D1%83%D1%82%D1%80%D1%96%D1%88%D0%BD%D1%8C%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B0
2. Євстигів Р. Плате застосування міжнародних стандартів прав людини (коментар до статті 9 Конституції України) // Українське право. – 1998. № 1.
3. Декларация про державний суверенітет України, прийнята Верховною Радою УРСР 16.07.1990 р.
4. Коментар до Конституції України. – К.: Інститут законодавства Верховної Ради України. – 413 с.
5. Міжнародне публічне право. – Київ: Юрінком Інтер, 2001. – 638 с.

СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ «ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА» ТА «ВЕРХОВЕНСТВО ЗАКОНУ»

Федченко Марія Сергіївна, студент навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: викладач кафедри загально-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ *Юрковська Л.Г.*

Демократизація українського суспільства, формування правової державності та розбудова громадянського суспільства вимагають нового осмислення змісту та сутності ключових категорій права і закону. На сучасному етапі розвитку основоположним визначається принцип верховенства права. Необхідно врахувати те, що західними дослідниками виводиться чітке відмежування змісту принципу законності та принципу верховенства права.

Верховенство права (анг. the rule of law) у буквальному розумінні сьогодні подається як панування права у життєдіяльності громадянського суспільства і функціонуванні держави. Як науковий термін «верховенство права» вперше вжив англійський правознавець А. Дайсі в XIX ст., однак своїм корінням дана правова доктрина сягає ще античних часів, а в її створенні та утвердженні значне місце посідають праці видатних мислителів і політичних діячів: Б. Спінози, Т. Гоббса, Дж. Локка, Ш. Л. Монтеск'є, Т. Джефферсона, І. Канта. Доктриною «верховенства закону» передбачається необхідність підпорядкування «позитивного» (встановленого чи санкціонованого державою) права «непозитивному» (природні права людини, потреби людської природи, вимоги розуму, мораль і т. д.). [1] У практичному, дещо спрощеному варіанті, дія принципу «верховенства права» означає те, що держава та її інститути повинні визнати пріоритет прав людини й підпорядкувати цьому свою діяльність.

Принципи «верховенства права» і «верховенства закону» мають багато спільного, але не є тотожними. Верховенство закону подається як визначальна роль закону в правовій (юридичній) системі держави, в діяльності всіх суб'єктів права, насамперед державних органів і посадових осіб. Верховенство закону означає, що закон має вищу юридичну силу стосовно всіх інших нормативно-правових актів та джерел юридичного (державою встановленого) права. [3]

Тож, принцип верховенства права не тотожний принципу верховенства закону. На сьогодні дана позиція підтримується більшістю вчених. Принцип верховенства права має самостійний характер, коли саме право трактується як явище, що виникає і існує незалежно від держави, від діяльності її законодавчих та інших органів. Слід звернути увагу на те, що сьогодні в Конституції України офіційно закріплено принцип верховенства права. на конституційному рівні закріплено принцип верховенства права як наріжний камінь нового конституційного правопорядку в Україні. [2]

Як справедливо зазначають В. Я. Тацій та Ю. М. Тодика, розгляд принципу верховенства права поза верховенством Конституції і законів – це шлях до беззаконня й уседозволеності, а визнання тільки принципу

верховенства закону поза системним розумінням принципу верховенства права – шлях до прийняття несправедливих, негуманних, недемократичних законів та інших нормативно-правових актів. [4]

Узагальнюючі вищевикладене, варто наголосити на тому, що принцип верховенства права необхідно розглядати як правовий принцип, сучасне розуміння якого сформувалося під впливом глобалізаційних, міжнародних та європейських інтеграційних процесів, та який за своїм змістом являє собою поєднання низки критеріїв (вимог), які хоча і різняться за своєю формою нормативно-правового опосередкування у національному законодавстві, але покликані забезпечувати примат прав і свобод, законних інтересів людини і громадянина у суспільстві, в т. ч. – у взаємостосунках з органами публічної влади усіх рівнів, забезпечення рівності усіх суб'єктів права перед законом.

З усього зазначеного слід зробити висновки про те, що питання верховенства закону і верховенства права досить непрості і, незважаючи на тривалу історію його обговорення, залишається актуальним і в наш час з голяду на складні трансформаційні процеси.

Список використаних джерел:

1. Верховенство закону і верховенство права: взамовиключення чи взаємопоєднання? – [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.bf.com.ua/referats/Theory_of_Law_and_State/96180-5.html
2. Рабінович П. Верховенство права в інтерпретації Конституційного Суду України / П. Рабінович // Юридичний вісник України. – 2006. – № 4. – С. 8–9.
3. Селіванов В. Нетотожність права і закону (методологічний аспект) / В. Селіванов // Право України. – 2005. – № 5. – С. 7–11.
4. Тацій В. Я. Толіка Ю. М. Основні напрями розвитку науки конституційного права України та проблеми вдосконалення викладання конституційного права // Проблеми активізації конституційно-правових досліджень і вдосконалення викладання конституційного права: Зб. наук. статей / Голова редколегії В. Я. Тацій. – Харків: Нац. юрид. акад. України, 1999. – С. 3-18.

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА В УКРАЇНІ

Юсіфлі Бахтіяр Топтиг огли, студент навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри загально-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ *Лусовіт Ж.М.*

Проблема дотримання, а точніше, реалізації конституційного принципу «верховенства права» у правовій і політичній системі нашої держави – варта того, щоб привернути до неї увагу наукової юридичної громадськості, політиків юристів-практиків, у першу чергу суддів, та небадюжих представників інститутів громадянського суспільства.

Для початку визначимось з розумінням самого поняття «верховенство права» та його характерних складових. Адже вживання цього словосполучення в риторичі політиків, суддів і частини науковців частіше нагадує ритуальні закликання, ніж реальне розуміння його змісту, і тим більше – дотримання.

Верховенство права - правова доктрина, згідно з якою ніхто не вище закону, всі рівні перед законом, і ніхто не може бути покараний державою інакше як за порушення закону і у встановленому законом порядку.

Принцип «верховенства права» повинен діяти на всіх рівнях суспільного й державного життя. Адже він, по-перше, є конституційним принципом, по-друге, вибірковість його реалізації в залежності від рівня застосування призведе не до розбудови правової демократичної держави, а до звуження її, навіть, знищення демократичних засад функціонування держави й суспільства.

Варто зосередити увагу на окремих чинниках, які гальмують реалізацію принципу верховенства права в Україні. По-перше, низький рівень довіри між людьми в суспільстві в цілому та в сфері державного управління особливо який спонукає до створення абсурдних за своєю кількістю та функціями контролюючих механізмів та органів за правилом контроль над контролем нагляд над наглядом. По-друге, низький рівень професіоналізму й повну відсутність оптимальної кадрової політики в усіх її складових.

Окремо, на наш погляд, є сенс зупинитися на проблемі формування правової культури. Вона складається із правових знань, праворозуміння або правового світогляду та правової свідомості кожного.